POSICIÓ INSTITUCIONAL DE L'OFICINA DE PREVENCIÓ I LLUITA CONTRA LA CORRUPCIÓ DE LES ILLES BALEARS EN RELACIÓ AMB EL PROCÉS DE VACUNACIÓ COVID19

PLANTEJAMENT DE LA SITUACIÓ

Les vacunes que s'han adquirit per fer front a la pandèmia originada pel COVID19, constitueixen un recurs sanitari finançat amb fons públics i són distribuïdes i administrades sota control i responsabilitat de les nostres institucions públiques.

A més, constitueixen un recurs escàs des del moment en què resulta materialment impossible compassar la seva producció i administració amb el volum de persones potencialment destinatàries, que ha d'acabar sent tota la població. Per tant, l'establiment d'un procés de priorització resulta inevitable.

Des de la perspectiva del foment de la integritat, l'ètica pública i la prevenció de males pràctiques, l'Oficina recorda que on hi ha recursos públics i capacitat de decidir sobre la seva assignació sempre hi ha un risc que algú abusi d'aquesta situació per obtenir un benefici particular. Gestionar aquest risc, preveure-ho, és una exigència per a tots els poders públics.

Els casos que s'han anat coneixent sobre diferents categories de servidors públics i altres col·lectius que han rebut la vacuna abans que arribés el seu torn o que han facilitat fer-ho possible, demostren que la integritat i l'ètica són peces fonamentals en la gestió dels assumptes públics i que cal actuar preventivament.

El primer pas, doncs, per a una gestió preventiva del risc de vacunacions irregulars és la fixació prèvia d'unes regles de joc clares i transparents, i des de l'Oficina es fa una crida a les autoritats sanitàries perquè, partint de l'Estratègia de vacunació, s'estableixi un segon nivell de concreció dels protocols generals que s'anticipi a la realitat amb què es poden trobar els gestors i executors dels processos de vacunació, oferint criteris específics que, d'una banda, delimiten la responsabilitat dels diferents actors que participen en la presa de decisions respecte a la vacunació i, de l'altra, que prevegin una resposta a les contingències que es puguin produir. I atès que difícilment es pot preveure una resposta per a totes i cadascuna de les situacions i incerteses que es presentin, l'Oficina considera que cal proporcionar referents de consulta o assessorament per a casos dubtosos o problemàtics (v.gr. Comitès d'ètica assistencial).

C/. Alfons el Magnànim, 29, 2º-1ª.
07004 Palma de Mallorca
Tel. 871 90 50 66
info@oaib.es

COMPETÈNCIES DE L'OFICINA EN LA INVESTIGACIÓ DELS CASOS DE VACUNACIÓ IRREGULAR.

L'exposició de motius de la Llei 16/2016, de 9 de desembre, de creació de l'Oficina estableix els principis que la van portar a la seva creació:

- Els governants de les diferents institucions han d'assegurar un **alt nivell de bones pràctiques** i tractar d'impedir, amb tots els mitjans al seu abast, les que no ho són, mitjançant polítiques, mesures i infraestructures que **garanteixin la integritat** en l'acció i les iniciatives públiques.
- Els gestors públics han d'ajustar les seves actuacions a el compliment de la legalitat vigent; han de promoure i respectar els drets humans i les llibertats dels ciutadans i de les ciutadanes; han d'evitar tota actuació que pugui produir discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social; i han de **vetllar per l'interès general** evitant el conflicte d'interessos. No han d'acceptar cap tracte de favor o **situació que impliqui privilegi o avantatge injustificat**.
- Les activitats públiques rellevants dels governants i gestors públics han de ser **transparents**; aquests han d'administrar els recursos públics amb **austeritat** i evitar actuacions que puguin menyscabar la dignitat amb la qual s'ha d'exercir el càrrec públic.

L'efectivitat de l'aplicació dels principis informadors d'aquesta llei no pot obviar l'establiment de mecanismes de prevenció, control i assessorament, que es concreten en la creació d'una **institució específicament dirigida a preservar els principis** que informen l'actuació dels governants i dels gestors públics de les Illes Balears. Per això, es crea l'Oficina i:

- Es la dota de les eines necessàries per **reforçar la prevenció i l'autocontrol i assegurar les bones pràctiques** en l'Administració pública i en el sector públic relacionat amb ella.
- Se li assigna com a objectiu **prevenir i investigar possibles casos d'ús o de destinació fraudulents de fons públics** o qualsevol aprofitament il·lícit, derivat de conductes que comportin conflicte d'interessos o **l'ús particular d'informacions derivades de les funcions pròpies** del personal al servei del sector públic.
- Tot això amb la finalitat principal de **fomentar els valors i els principis d'ètica pública i d'integritat**; dur a terme el seguiment de les obligacions que estableixen aquesta i altres lleis; i **prevenir i investigar activitats que resultin contràries a això**.

Pel que fa a les funcions concretes que la Llei li atribueix, l'article 5 estableix les següents:

<u>a) En relació amb l'ètica pública:</u>

1r Fomentar els valors i els principis d'ètica pública i d'integritat, i **vetllar pel seu compliment, amb especial incidència en la gestió de serveis públics**, de contractacions, de convenis i d'ajuts i subvencions.

c) En relació amb la prevenció, la investigació i la lluita contra la corrupció:

3r Prevenir i **alertar** en relació amb conductes del **personal i dels càrrecs públics** que comportin conflicte d'interessos, que **consisteixin en l'ús o abús, en benefici privat, d'informacions que tinguin per raó de les seves funcions**, o que tinguin o puguin tenir com a resultat la **destinació o l'ús irregulars de fons públics o de qualsevol altre aprofitament contrari a l'ordenament jurídic**.

Per tant, partint, com s'ha dit, que les vacunes constitueixen un recurs sanitari finançat amb fons públics i són distribuïdes i administrades sota control i responsabilitat de les institucions públiques, la Llei atribueix a l'Oficina competències suficients i adequades per analitzar els supòsits de vacunació irregular que siguin denunciats o la investigació dels quals li encomani el Parlament de les Illes Balears mitjançant l'acord de la corresponent comissió parlamentària.

La valoració i tractament que correspongui a les conductes que puguin ser posades de manifest, dependrà de les circumstàncies que es donin en cada cas. En els casos més greus es podrien haver arribat a cometre infraccions disciplinàries de les que preveu la Llei 19/2013 de Transparència, o l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic, o fins i tot penals en supòsits, entre d'altres, d'apropiació indeguda.

En qualsevol cas, des de l'Oficina entenem que les transgressions en aquest excepcional procés no han de quedar sense una resposta proporcionada a la gravetat de la infracció prèviament prevista en les normes. En cas contrari, es podria generar una percepció d'impunitat que contribuiria a perpetuar el risc que es pretén evitar.

Palma, a 11 de febrer de 2021

C/. Alfons el Magnànim, 29, 2º-1ª.
07004 Palma de Mallorca
Tel. 871 90 50 66
info@oaib.es